

Liikenne- ja viestintäministeriö

VIITE: Lausuntopyyntö sähköisen viestinnän palveluista annetun lain uudistaminen VN/9020/2019

ASIA: Maa ja metsätalousministeriön lausunto

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esityksestä, jolla muutettaisiin sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia ja eräitä siihen liittyviä lakeja.

Ehdotuksella pannaan täytäntöön sähköistä viestintää koskeva teledirektiivi (1972/2018 EU) ja audiovisuaalisia mediapalveluita koskeva AVMS-direktiivi (1808/2018 EU). Lisäksi esityksessä ehdotetaan yksittäisiä muita, kansallisista tarpeista lähteviä muutoksia.

Yleispalvelu

Maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä yleispalveluvelvoitteen korottamista sekä yleisiä puhelinpalveluja, että internetyhteyspalvelua koskien. Maa- ja metsätalousministeriö korostaa tietoliikenneverkkojen toimintavarmuuden merkitystä. Toimintavarmuudella on merkitystä niin terveydenhuollon, etähoivan, energiahuollon, opetuksen ja koulutuksen, hyvinvointipalveluiden, poikkeustilanteiden kuin myös matkailun, maatalojen ja metsävaratiedon näkökulmasta. Maa- ja metsätalousministeriö korostaa kriisivalmiuden, pelastustoiminnan ja turvallisuuden vaativan toimintavarmuutta, riittäviä ja luotettavia yhteyksiä.

Lakimuutoksen pykälän 87 muutosesityksessä yleispalveluvelvoitteen mukaisesti ”Tarjottavan liittymän on mahdollistettava kaikille käyttäjille ja tilaajille tarkoituksenmukainen internetyhteys, ottaen huomioon käyttäjien ja tilaajien enemmistön käytössä oleva yhteysnopeus, tekninen toteutettavuus ja kustannukset.”

Eriytynen kysymys: Mikä olisi riittävä yleispalveluliittymän nopeus ja millaiset laatuvaatimukset siihen tulisi asettaa?

Maa- ja metsätalousministeriö painottaa erityisesti Euroopan unionin tavoitteita, jotka vuoteen 2025 mennessä ovat ”Eurooppalaisilla kotitalouksilla niin kaupungeissa kuin maaseudulla olisi oltava mahdollisuus käyttää yhteyksiä, joiden siirtonopeus on vähintään 100 Mbit/s ja joka voidaan kasvattaa yhteen gigabittiin sekunnissa... Kaikilla keskeisillä sosioekonomisilla toimijoilla... tulisi olla mahdollisuus käyttää erittäin suuren kapasiteetin yhteyksiä, joiden avulla käyttäjät voivat siirtää dataa 1 gigabitin tiedonsiirtonopeudella sekunnissa”.

Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat

Esityksessä todetaan, että taajuuksien käytön suunnittelulla ja taajuuspolitiikalla pyritään varmistamaan, että niin nykyisille kuin tulevaisuudenkin radiojärjestelmille on osoitettavissa riittävästi käyttökelpoisia, mahdollisimman häiriöttömiä ja tarkoituksenmukaisia radiotaajuuksia. Maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä, että taajuuksien käytön suunnittelussa huomioidaan kaikkien hallinnonalojen ja elinkeinojen toimijat. Maa- ja metsätalouden digitalisaatio edellyttää kehittyviä yhteyksiä. Toimivat mobiilidatayhteydet ovat myös paikannuskorjauspalvelun (GNSS-paikannus) välityksessä välttämättömiä ja laaja valtakunnallinen kattavuus on tärkeää.

Taajuuspoliittisilla toimenpiteillä vaikutetaan erityisesti tiiviisti rakennettujen kaupunkialueiden sekä liikenteen pääväylien sekä eräiden paikallisten mobiiliverkkojen ja yhteyksien kehittymiseen. On tärkeää, että taajuuspolitiikan rinnalla edistetään mobiiliverkkojen ja niitä hyödyntävien yhteyksien toimivuutta ja toimintavarmuutta myös muilla alueilla kuten kaupungin läheisellä maaseudulla, ydinmaaseudulla, harvaan asutulla maaseudulla, rannikko-

ja saaristoalueilla. Taajuuspoliittisilla toimenpiteillä tulee mahdollistaa myös paikallisten maantieteellisesti rajatulla alueella toimivien mikro-operaattoreiden toimintaa.

Yleiset huomiot esityksestä

Ehdotuksessa lain uudistamiseksi kerrotaan, että suomalaiset mobiiliverkot ovat kehittyneitä ja kattavia. Maa- ja metsätalousministeriö nostaa esille Viestintäviraston (29.11.2017) havainnon alueellisista eroista kattavuudessa, että ”nopeimmat LTE-verkkoihin perustuvat tiedonsiirtopalvelut eivät ole kaikilla alueilla kattavasti saatavilla” ja, että ”nopeamman tiedonsiirron mahdollistamissa LTE-verkoissa merkittäviä maantieteellisiä katvealueita”.

Kansainvälisesti on todettu, että ero huippunopean (>30 Mbit/s ja >100 Mbit/s) kiinteän laajakaistan saatavuudessa yleisesti ja maaseutualueilla on Suomessa Euroopan ja OECD-maitten suurin (EU komissio 2017, Euroopan tilintarkastustuomioistuin 2018, OECD 2019).

Liittyen 4G-peiton nykytilan kuvaukseen LVM todennut muistiossa (LVM/1814/02/2017): ”Matkaviestinverkoissa liittymämäärät ja liittymien enimmäisnopeudet ovat kasvaneet merkittävästi, on nopeamman tiedonsiirron mahdollistamissa LTE-verkoissa merkittäviä maantieteellisiä katvealueita. Nykyinen matkaviestinverkkojen peitto ei tällä hetkellä mahdollista valtakunnallisesti täysin kattavaa 10 Mbit/s saatavuutta.”

Maa- ja metsätalousministeriö korostaa, että kattava ja toimintavarma laajakaistaverkko vaaditaan, sillä valtio itse on mukana vauhdittamassa palveluiden digitalisaatiota monella eri rintamalla (esim. julkisten palveluiden digitaalinen ensisijaisuus, Aurora AI ym.) Digitalisaatio ei voi edetä ilman toimintavarmoja yhteyksiä. On pystyttävä takaamaan jokaiselle luotettavat yhteydet asuinpaikasta riippumatta.

Tutkimuksen mukaan kiinteästä laajakaistasta on muodostunut autoteihin ja sähköön verrattavissa oleva infrastruktuuri 2000-luvulla (Skerratt ym. 2012, 70), ja kiinteä laajakaista säätelee mahdollisuuksia alueiden resurssien hyödyntämiselle ja elinvoimalle. ”Tulevaisuudessa digitaalisten palvelujen lisääntymisen myötä laajakaistan infrastruktuurillinen arvo kunnan elinvoiman määrittäjänä kasvaa. Niinpä myös tulevaisuudessa kuntien kytkeytymättömyys muihin alueisiin ennustaa paikallisten resurssien vajaakäyttöä ja taloudellisen toiminnallisuuden sekä hyvinvoinnin taantumista (Lehtonen 2015a). Kytkeytymisellä parannetaan maaseutualueiden suhteellista asemaa verrattuna muihin alueisiin, mikä puolestaan määrittää näiden mahdollisuuksia kehittyä osana eritasoisia verkostoja (Lehtonen 2015a).” Maaseutukunnissa laajakaistan saatavuuden parantumisen suhteellinen merkitys selitettäessä työttömyysastetta ja sen kehitystä havaittiin suurimmaksi.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää erittäin tärkeänä koko maan laajakaistayhteyksien kehittämistä ja maaseutu- ja saaristoalueiden huomioimista yhdenvertaisuuden ja elinvoimaisuuden näkökulmasta ja sitä, että yhteyksien parantamiseen panostetaan ja investointeja tulevaisuuteen tehdään myös julkisella rahoituksella. Erityistä huomiota tulee kiinnittää alueisiin, jotka ovat jäämässä valokuituverkkojen ulkopuolelle sekä niihin alueisiin, jossa Venäjän taajuuskäyttö rajoittaa mobiiliverkkojen kehittämistä, mistä syystä investoinnit kattavaan valokuituverkkoon alueella ovat entistä tärkeämmät.

Helsingissä 16.1.2020

Marja Kokkonen

Osastopäällikkö, kansliapäällikön sijaisena

Marianne Selkäinaho
maaseutuylitarkastaja

TIEDOKSI: Maa- ja metsätalousministeriön kirjaamo